

การทดลองที่ 8

ตัวแปรแถวลำดับและตัวแปรแบบโครงสร้าง

วัตถุประสงค์

1. เข้าใจหลักการของตัวแปรแถวลำดับ
2. สามารถเขียนโปรแกรมใช้งานตัวแปรแถวลำดับได้อย่างถูกต้อง
3. เข้าใจหลักการของตัวแปรโครงสร้าง
4. สามารถประกาศและใช้งานตัวแปรโครงสร้างได้
5. สามารถประกาศและใช้งานตัวแปรโครงสร้างซ้อนโครงสร้างได้

ทฤษฎีโดยย่อ

ก. ตัวแปรแถวลำดับ

ตัวแปรแถวลำดับหรือ array เป็นตัวแปรที่สามารถเก็บค่าชนิดเดียวกันมากกว่า 1 ค่าไว้ภายใต้

ตัวแปรตัวเดียว (ชื่อเดียว) ได้ วิธีการประกาศตัวแปรชนิดนี้ คือ

```
type array_name[num];
```

โดย type คือชนิดของข้อมูล (data type) array_name ได้แก่อชื่อของตัวแปร และ num คือเลข

จำนวนซึ่งบอกถึงจำนวนของข้อมูลสูงสุดที่จะถูกเก็บได้ภายใต้ชื่อตัวแปรนี้

เนื่องจากตัวแปรแถวลำดับสามารถเก็บค่าได้มากกว่า 1 ค่าภายใต้ชื่อตัวแปรเดียว ดังนั้นการใช้

งานตัวแปรแถวลำดับจะมีรูปแบบที่เพิ่มเติมจากการใช้งานตัวแปรทั่วไป นั่นคือในการใช้งานนอกจาก

จะระบุชื่อตัวแปรแล้วยังจะต้องระบุหมายเลขของช่องเก็บข้อมูลที่ต้องการจะทำงานด้วย เช่น $x[10]$

จะหมายถึงการใช้งานช่องเก็บข้อมูลหมายเลข 10 ของตัวแปร x

โดยทั่วไปมักจะใช้การทำงานแบบวนรอบ (Loop) กัปร่วมกับการใช้งานตัวแปรแถวลำดับ

ข. ตัวแปรชนิดโครงสร้าง

การเก็บข้อมูลหลายค่าซึ่งมีชนิดที่ต่างกันจะใช้ตัวแปรชนิดโครงสร้าง เนื่องจากลักษณะของตัวแปร โครงสร้างที่สามารถเก็บหลายค่าที่ต่างชนิดกันไว้ภายใต้ตัวแปรเดียวกัน ทำให้การประกาศตัวแปรชนิดโครงสร้างเพื่อนำมาใช้งานนั้นจะมีขั้นตอนในการประกาศมากกว่าตัวแปรทั่วไป โดยการประกาศตัวแปรชนิดโครงสร้างนี้จะประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 จะเป็นการประกาศโครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการ และขั้นตอนที่ 2 จะเป็นการนำโครงสร้างจากขั้นที่ 1 ไปสร้างเป็นตัวแปร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

```
struct struct_name
{
    type field1;
    type field2;
    ...
    type field-n;
}
struct struct_name var_name
```

โดยในช่วงแรกจะเป็นการประกาศรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องการ ช่วงที่ 2 จะเป็นการทำโครงสร้างข้อมูลมาสร้างเป็นตัวแปร โดยตัวแปรที่ถูกสร้างและใช้งานในการจัดเก็บข้อมูลได้คือตัวแปรชื่อ var_name

การใช้งานตัวแปรชนิดโครงสร้างนี้ จะต้องระบุทั้งชื่อตัวแปรและช่องเก็บข้อมูลเช่นเดียวกับตัวแปรแถวลำดับ แต่สำหรับตัวแปรชนิดโครงสร้างจะมีวิธีการอ้างถึงช่องเก็บข้อมูลที่แตกต่างไปจากตัวแปรแถวลำดับ โดยตัวแปรชนิดโครงสร้างจะอ้างถึงช่องเก็บข้อมูลโดยใช้ . (จุด) คั่นระหว่างชื่อตัวแปรและชื่อช่องเก็บ เช่น var_name.field1 จะหมายถึงเป็นอ้างอิงถึงช่องเก็บข้อมูลชื่อ field1 ของตัวแปรโครงสร้าง var_name

ตอนที่ 1 ศึกษาการใช้งานตัวแปรแถวลำดับ

1.1 การสร้างและใช้งานตัวแปรแถวลำดับ

- 1) ทดลองประกาศตัวแปรแถวลำดับตามตัวอย่างต่อไปนี้

```
#include<stdio.h>

int main()
{
    int i, x[10];

    for(i=0; i<10; i++) //01
        x[i]=i+1;

    return 0;
}
```

- ก) จากโปรแกรมนี้ชื่อของตัวแปรแถวลำดับคือ _____
- ข) ค่าที่เก็บในตัวแปรแถวลำดับคือ _____
- ค) หากต้องการประกาศตัวแปรแถวลำดับ พร้อมกับกำหนดค่าเริ่มต้นโดยไม่ต้องใช้ for
เพื่อกำหนดค่าในแต่ละช่องเช่นในโปรแกรมข้างต้น ต้องประกาศตัวแปรแถวลำดับ
อย่างไร _____
- ง) หากแก้ไขบรรทัด //01 เป็น for (i=0; i<=10; i++)
ผลลัพธ์ที่ได้คือ _____
เพราะ _____
- 2) ให้ประกาศตัวแปรแถวลำดับที่สามารถเก็บข้อมูลเลขจำนวนเต็มได้ 9 ค่า และให้ใช้การ
วนรอบ (Loop) ร่วมกับคำสั่งรับข้อมูล scanf เพื่อรับข้อมูลทางแป้นพิมพ์เข้ามาเก็บไว้ในตัว
แปรแถวลำดับที่ประกาศไว้

ก) จากโปรแกรมที่สร้างขึ้นนี้ ช่องเก็บข้อมูลช่องแรกของตัวแปรแถวลำดับคือช่องที่ ____

และช่องเก็บข้อมูลช่องสุดท้ายของตัวแปรแถวลำดับที่สร้างขึ้นนี้คือช่องที่ ____

- 3) หากประกาศตัวแปรแถวลำดับ `int x[5];` สามารถใช้คำสั่ง `x={1,2,3,4,5};` ได้หรือไม่ ถ้าใช่จะเกิดผลอย่างไร _____

1.2 การใช้งานตัวแปรแถวลำดับ

- 1) ใช้โปรแกรมต่อไปนี้ตอบคำถามด้านล่าง

```
#include<stdio.h>
int main()
{
    int z[10]={0,9,8,7,6,5,4,3,2,1};
    int t;

    t=z[1];        //01
    z[1]=z[0];      //02
    z[0]=t;         //03

    return 0;
}
```

ก) เมื่อโปรแกรมทำงาน ผลที่เกิดกับตัวแปร `z` คือ _____

ข) ค่าของตัวแปร `z` เมื่อโปรแกรมทำงานจบ _____

ค) อธิบายการทำงานในบรรทัดที่ //01 - //03 ของโปรแกรม (การใช้คำสั่งแบบนี้ให้ผลเป็นอย่างไร) _____

- 2) จาก 1) หากต้องการให้โปรแกรมสลับค่า $z[0]$ กับ $z[1]$ จากนั้นสลับ $z[1]$ กับ $z[2]$ และสลับ $z[2]$ กับ $z[3]$ ... สลับอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ จนถึง $z[8]$ กับ $z[9]$ จะต้องเขียนโปรแกรมอย่างไร (ให้ใช้ Loop ช่วย)

- 3) จาก 2) หากใส่เงื่อนไขให้มีการเปรียบเทียบค่าก่อนที่จะสลับค่าโดยให้สลับค่าเฉพาะกรณีที่ค่าทางซ้ายมากกว่าค่าทางขวา เช่น $z[0]$ กับ $z[1]$ ให้ตรวจสอบค่าของ $z[0]$ ก่อนว่ามากกว่า $z[1]$ หรือไม่ ถ้า $z[0]$ มากกว่าให้สลับค่า $z[0]$ กับ $z[1]$ ถ้า $z[1]$ มากกว่าก็ไม่สลับ เมื่อโปรแกรมทำงานจบค่า $z[9]$ จะมีค่าเป็น _____
- 4) หากทำกระบวนการในข้อ 3) ซ้ำ 9 ครั้ง จะได้ค่าในตัวแปรแถวลำดับ z เป็น _____
- 5) ให้แก้ไขโปรแกรมในข้อ 1) ให้เรียงค่าในตัวแปรแถวลำดับจากมากไปหาน้อย

1.3 ศึกษาการใช้ตัวแปรแถวลำดับ 2 มิติ

- 1) ให้ประกาศตัวแปรแถวลำดับขนาด 2 แถว 3 คอลัมน์ สำหรับเก็บข้อมูลชนิดเลขจำนวนเต็ม
_____
- 2) จาก 1) ให้ประกาศตัวแปรพร้อมกำหนดค่าเริ่มต้นให้กับตัวแปรดังนี้ {2,3,1,6,4,5} _____
_____
- 3) ค่าในช่องเก็บที่ [1][2] มีค่าเป็น _____
- 4) ค่าในช่องเก็บที่ [2][3] มีค่าเป็น _____
- 5) ค่าในช่องเก็บที่ [3][1] มีค่าเป็น _____
- 6) ให้เขียน โปรแกรมวนรอบเพื่อรับค่าจากผู้ใช้งานมาเก็บในตัวแปรแถวลำดับนี้

- 7) หากมีตัวแปรแถวลำดับ $z[2][3]$ และ $x[3][2]$ การวนรอบเพื่อทำงานกับตัวแปรแถวลำดับทั้งสองนี้เหมือนหรือต่างกันอย่างไร _____

ตอนที่ 2 ศึกษาการใช้งานตัวแปรโครงสร้าง

2.1 ศึกษาการประกาศตัวแปรโครงสร้าง

- 1) ใช้โปรแกรมต่อไปนี้ตอบคำถามด้านล่าง

```
#include<stdio.h>

int main()
{
    struct profile {
        char name[50];
        char id[10];
        int age;
    };
    //01
    return 0;
}
```

ก) ตัวแปรโครงสร้างในโปรแกรมนี้นชื่อ profile ใช่หรือไม่ _____

ข) ให้เพิ่มคำสั่ง scanf ("%d", &profile.age); ในบรรทัด //01 จากนั้นให้
compile & run เพื่อตรวจสอบคำตอบข้อ ก)

- 2) ใช้โปรแกรมต่อไปนี้ตอบคำถามด้านล่าง

```
#include<stdio.h>

int main()
{
    struct profile {
        char name[50];
        char id[10];
        int age;
    };
    struct profile student;

    //01
    return 0;
}
```

ก) ให้บอกชื่อตัวแปรโครงสร้างในโปรแกรมนี้นี้ _____

ข) หากต้องการป้อนข้อมูลชื่อทางแป้นพิมพ์โดยให้เก็บข้อมูลไว้ในฟิลด์ข้อมูล name
ของตัวแปรโครงสร้างนี้ จะต้องใช้คำสั่งอย่างไร _____

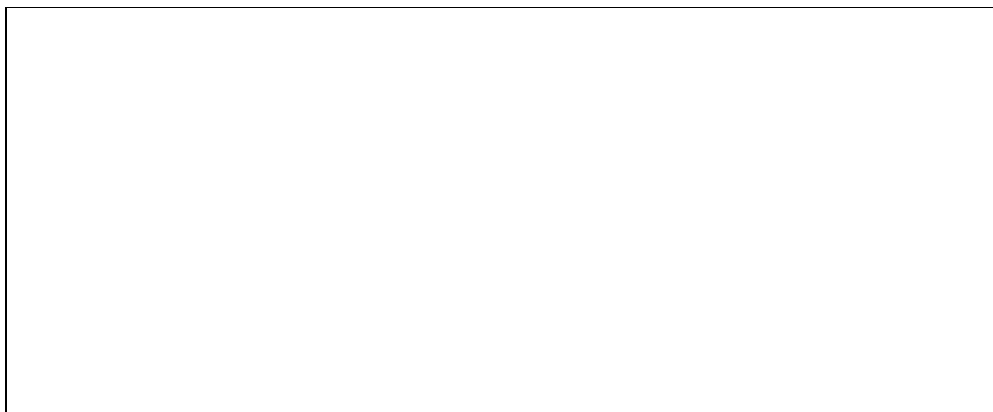
- 3) หากมีข้อมูลนักศึกษา ชื่อ Somchai รหัส 70011111 อายุ 17 ปี และต้องการให้กำหนดเป็นค่าเริ่มต้นของตัวแปรในข้อ 2) ให้แก้ไขโปรแกรมในข้อ 2)

- 4) ให้ประกาศตัวแปร โครงสร้างสำหรับเก็บข้อมูล ชื่อ ที่อยู่ เงินเดือน และรายจ่ายต่อเดือน โดยให้กำหนดชนิดของข้อมูล ชื่อฟิลด์ ชื่อตัวแปรเอง

- 5) จากข้อ 4) ให้เขียนโปรแกรมรับค่าจากแป้นพิมพ์เข้าไปเก็บในตัวแปรที่สร้างขึ้นนั้น

- 6) จากข้อ 4) หากต้องการกำหนดค่าต่อไปนี้ ชื่อ John ที่อยู่ 1 moo 1 Chalongkrung Rd.,
Ladkrabang, Bangkok, 10520 เงินเดือน 3000000 รายจ่าย 400000 เป็นค่าเริ่มต้นให้กับตัว
แปรที่สร้าง ต้องประกาศอย่างไร

- 7) จากข้อ 4) หากมีข้อมูลของคน 4 คนที่ต้องการเก็บ ให้สร้างตัวแปรแถวลำดับของโครงสร้าง
เพื่อเก็บข้อมูลของคน 4 คนนั้น (สำหรับข้อมูลที่จะนำมาเป็นค่าเริ่มต้นให้สมมุติเอง)

